

ŽIVI PREPROSTO IN SOLIDARNO – V SMERI PODNEBNE PRAVIČNOSTI

Navodila za učitelje

Zakaj uporabljati to foto govorico?

Podnebne spremembe so pereč problem, eden pomembnejših, s katerimi se danes soočamo. Vplivajo na nas vse, vendar najbolj in najprej prizadenejo ljudi v državah v razvoju.

Skrb za naravo in globalno pravičnost lahko posredno najdemo skoraj v vseh učnih načrtih, temi pa postajata vse pomembnejši za naše preživetje, tako, da je zelo pomembno učence in dijake osveščati o teh temah.

Kdaj jo uporabiti?

Foto-govorico lahko uporabljate celotno šolsko leto, kadar vam čas dopušča. Sestavljena je iz 12 foto-listov, zato je ena od možnosti tudi, da jo uporabite 1x mesečno npr. pri razredni uri ali pri posameznih predmetih, dejavnostih, krožkih. V desnem spodnjem kotu imate predlagano konkretno dejavnost na katero ste v določenem mesecu še posebno lahko pozorni oz. obljubo, kaj boste v tem mesecu naredili za bolj preprosto in solidarno življenje oz. za boj s podnebnimi spremembami. Posamezen foto-list lahko nalepite na steno, da vas bo opominjal na vašo obljubo oz. dejavnost.

Pri katerih predmetih uporabiti?

Foto-govorica je pripravljena za osnovne in srednje šole. Mentorji vsebine lahko sami prilagodite glede na starost vaših učencev oz. dijakov. Za manjše učence lahko poenostavite, za starejše »zapletete«. ☺

Lahko jo uporabite pri čisto vseh predmetih (družboslovnih, naravoslovnih, pri krožkih, dnevih dejavnosti, interesnih dejavnostih, izbirnih vsebinah, obveznih izbirnih vsebinah, pri pouku geografije, etiki in verstvih, državljski vzgoji ...)

Vsak foto list vsebuje:

- zgodbo ali študijo primera,
- vprašanja in informacije, povezane s problematiko podnebnih sprememb v svetu in Sloveniji in njihovem vplivu na države v razvoju,
- misli v premislek,
- idejo za mesečno dejavnost.

Kako foto govorico uporabljati?

Načinov za uporabo tega gradiva je toliko, kot je učiteljev. Tu je le nekaj predlogov:

1. Pripravite zaporedje učnih ur, vsaka naj predela 2 do 4 foto-liste.

Primer:

a) Foto list 1-2: predstavite osnovno problematiko in zgodbo družine Mwangi celotnemu razredu.

b) Foto list 3-10: delo v skupinah: skupini štirih učencev pripada en foto list. Skupine naj nato povzamejo zaključke in jih predstavijo razredu.

c) Foto list 11-12: lahko sestavite program dela za vaš razred ali šolo (kako boste pripomogli k boju s podnebnimi spremembami).

2. Dovolite učencem/dijakom, da kartice predelajo v njim ustreznem tempu, v parih.

3. Učence/dijake prosite, naj na podlagi opazovanja slik napišejo vprašanja o podnebnih spremembah in kako vplivajo na ljudi. Na zadnji strani sličic naj poiščejo odgovore na vprašanja, ki naj jih tudi predstavijo. Učitelj naj dopolni odgovore.

4. Z uporabo slikovnega gradiva na spletu (www.karitas.si/podnebne) in besedila na foto listih lahko izpeljete učne ure od 1–12. Podatki na zadnji strani foto listov naj vam služijo kot pripomoček za izpeljavo in pripravo ure.

5. Uporabite slike kot vizualni pripomoček – svoje učence lahko, na primer, prosite, naj slike uredijo tako, da bodo predstavljale primere:

- pravičnosti in krivice,
 - skrbi za svet in njegovo uničenje,
 - moč narave v primerjavi z močjo človeka ipd.
- Slike lahko služijo tudi kot iztočnice za pogovor:
- Kako se počutiš, ko gledaš to sliko?
 - Kdo je na sliki?
 - Kakšna je njihova zgodba?
 - Kaj bi jih vprašal?
 - Kaj bi jim povedal?
 - Kaj lahko storiš, da bi jim pomagal?

7. Vseh 12 foto listov razporedite po tleh. Učenci/dijaki naj:

- se postavijo k sliki, ki jim je najbolj všeč.
- povedo zakaj jim je najbolj všeč.
- se postavijo k sliki, ki jim pove nekaj o podnebnih spremembah.
- povedo zakaj so izbrali to sliko in kakšno sporočilo nosi.

8. Razporedite foto liste na mize.

- Učencem/dijakom razdelite vprašanja.
- Učenci/dijaki naj se sprehodijo naokrog in na zadnji strani foto listov poiščejo odgovore na vprašanja.
- Skupaj preverite odgovore.

Vprašanja:

Foto list 1: Kaj povzroča globalno segrevanje?

Kateri so osnovni toplogredni plini?

Kaj lahko storimo, da bi se izognili nevarnemu naraščanju globalne temperature?

2: Zakaj je kmetija družine Mwangi ogrožena?

3: Kako ljudi v Afriki prizadenejo suše? Kaj se dogaja s padavinami v Sahelu?

4: Kako se ljudje spopadajo s hudimi sušami?

5: Kako podnebne spremembe vplivajo na zdravje ljudi? Kako vplivajo na zdravje otrok? Kakšne možnosti za zdravljenje imajo otroci v Afriki?

6: Kako podnebne spremembe vplivajo na preseljevanje ljudi? Zakaj se ljudje selijo? Kako bi lahko pomagali ljudem v begunskih taboriščih?

7: Kako podnebne spremembe vplivajo na poplave in naraščanje gladine morja? Kako so zaradi poplav, ciklonov in naraščanje gladine morja prizadeti prebivalci Afrike?

8: Kaj otrokom po svetu preprečuje obiskovanje šole? Kako na izobraževanje vplivajo podnebne spremembe?

9: Zakaj je biotska raznovrstnost pomembna? Kako nanjo vplivajo podnebne spremembe? Kakšni so tradicionalni načini obdelovanja in izkoriščanja zemlje? Zakaj so revni prebivalci še posebej prizadeti zaradi zmanjševanja biotske raznovrstnosti?

10: Kako podnebne spremembe vplivajo na gospodarstvo? Kaj je humanitarna pomoč? Kaj je dolgoročna pomoč?

11: Kaj je podnebna krivičnost? Kaj bi morala storiti Slovenija v boju proti podnebnim spremembam? Koliko CO₂ proizvede povprečen Slovenec na leto? Koliko CO₂/preb./leto bi v Sloveniji lahko proizvedli, če bi želeli zaustaviti globalno segrevanje?

12: Kaj lahko storiš za zmanjševanje posledic podnebnih sprememb?

Nameni

Učenci bodo odkrivali, ocenili, premislili o:

- skrbi za okolje,
- vplivu in odnosu ljudi na okolje,
- zmanjšanju svojega vpliva na okolje,
- vzrokih in učinkih podnebnih sprememb,
- odnosu ljudi do podnebnih sprememb,
- posledicah podnebnih sprememb za najrevnejše prebivalstvo držav v razvoju,
- tem, kako se lahko na problematiko odzovemo,
- tem kako lahko spremenimo svet na boljše ali slabše,
- tem, kako naj se spopademo s podnebnimi spremembami in kje se nam ponujajo možnosti za delovanje.

Učni cilji

Učenci bodo znali razložiti in povzeti:

- kaj so podnebne spremembe,
- vzroke in posledice podnebnih sprememb,
- kako podnebne spremembe prizadenejo najrevnejše prebivalstvo držav v razvoju,
- svoje poglede na podnebne spremembe in to, kako naj se nanje odzovemo,
- kako ljudje vplivajo na okolje,

- kako ne-trajnostni razvoj posega v okolje, kako vpliva na podnebne spremembe,
- kako lahko zmanjšajo svoj vpliv na okolje.

DOPOLNILA:

5: V Afriki so velike potrebe po zdravstvenih domovih, bolnišnicah. Primanjkuje tudi zdravnikov. Velik problem, ki močno vpliva na zdravje je tudi revščina (ne morejo si privoščiti zdravljenja in zdravil), pomanjkanje najosnovnejše izobrazbe in ozaveščenosti prebivalcev (npr. ne vedo, da je potrebno umazano vodo prekuhati, mreže za komarje niso za lovljenje rib, ne vedo, da jim država plača zdravljenje gobavosti ali tuberkuloze ...). Tega ne vedo, ker so tudi njihovi starši neosveščeni in jih niso mogli naučiti teh najosnovnejših stvari. Izobraževanje je zelo pomembno, vendar imajo v Afriki zelo slabe možnosti za izobraževanje, ker je premalo šol in učiteljev (obstoječi so premalo motivirani (plačani)), razredi so prepolni (v enem razredu 60 – 100 otrok). Izobraženost zmanjšuje revščino.

12: Živeti solidarno pomeni nečemu se odpovedati, zato, da bo lahko zaradi moje odpovedi nekdo drug imel več možnosti za življenje, bolje živel.

Fotogovorico najdete na: www.karitas.si/podnebne/

Viri: Geografija, Tematski leksikoni, 2011; IPCC (2007); IPCC Poročilo; http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4082 (Statistični urad RS, april, 2011); Germanwatch (2004), Sea level rise in Bangladesh and the Netherlands, Climatephotopack, CAFOD; Live simply Photopack, CAFOD.

Foto med besedili: 4. Peter With; 5. Jim Holmes, Mojca Urh; 6. Amelia Bookstein, Mojca Urh, Trocaire; 8. Barbara Pirnat, Trocaire, Mojca Urh, <http://bhir4.freehostia.com/vodovje/morje.html>; 10. Mojca Urh, Claire Kirk; 11. Jim Holmes

Idejna zasnova: CAFOD.

Pripravili: Saša Eržen, Jana Lampe

Izbor foto: Mojca Urh

Prevod: Andreja Frelj

Oblikovanje: Tone Dolenc

Grafična priprava in tisk: Antus d.o.o., Jesenice

Ljubljana, oktober 2011

Foto-govorica je nastala v okviru 3-letnega mednarodnega projekta ozaveščanja in izobraževanja za razvoj sofinanciranega s strani Evropske komisije in Ministrstva za zunanje zadeve RS. Nosilka projekta je Slovenska Karitas. Projekt poteka v sodelovanju s Caritas Slovaško.